

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce.

Expedice se nachází v obchodnictví v musikálních **Ludevita Fleischera** v Praze v železné ulici.

Za inserty platí se mimo kolek 30 kr. za řádek 3 kr. poprvé, 2 kr. podruhé.

DALIBOR.

Předplácí se: půll. 1 zl. 60 kr., celoročně 3 zl. 20 kr.

S poštou: půll. 1 zl. 80 kr., celor. 3 zl. 60 kr. r. č.

Pro státy německé: půlletně 1 tol., 8 nov. gr., celoročně 2 tol. 16 nov. gr.

Časopis pro hudbu, divadlo a umění vůbec.

Odpovědný redaktor :

Emanuel Meliš.

Nakladatel :

Ludevít Fleischer.

Ještě slovo o návrzích k zvelebení hudby chrámové.

V předešlých číslech „Dalibora“ bylo nám čísti návrhy k zvelebení hudby chrámové. Ač s některými souhlasím, přec dovoluji si některé poznámky učiniti.

Pan ředitel kůru v Mirovicích, jehož návrh nejvíce schvaluji, radí, aby hudebníkům dány byly pole kostelní k užívání, a sice tak, aby každý z desíti — kůru nevyhnutelně potřebných — obdržel půl korce, což by úhrnem 5 korců polí pro celý kůr obnášelo. Zajisté malá to část, již by mělo každé místo k tomu krásnému účelu věnovat, a nejsou-li pole kostelní, tedy obce měly by se o to postarat, by jejich chrám Páně za tak malou odměnu dobrou hudbou vynikal a jsem jist, že kdyby ředitelé kůru takového jmění měli, mnozí obětovali by maličkost tu sami ze svého, an vůbec známo, že kdyby národní učitelstvo co řed. kůru, netěšila hudba, zajisté neprovozovalo by ji, anť málo kde k tomu vázáno je a velmi zřídka jaké odměny se jemu dostává.

Nyní ale k věci samé! — Kdo má dle návrhu Mirovického p. ředitele kůru jmenované pole pro hudebníky vymáhati? Zde jest první háček! — Ředitel kůru? Já mu toho aspoň neradím; v nepříznivých okolnostech dostal by se do černé knihy, ač jestli místní duchovní hudbě chrámové přeje, možno spíše poříditi. Což ale tam, kde si duchovní hudby chrámové málo všímá aneb o ni nedbá? — Odpověď: Žádost k patronovi kostela. — Ano, ano! ty žádosti, prosby, suppliky a jak se ty třeť jmenují, chodívají tuze zdlouha a vyřizují [se obyčejně až po letech potomkům a to — větším dílem záporně. Kdyby takhle byl každý řed. kůru spolu patronátním komisařem, šlo by to jak z vody; ale — nejde to snadno.

Mnohý místní duchovní si pomyslí, proč bych já se do toho omácel, an milostivý patron neměl by napotom tolik přízně a lásky ke mně a nejméně rozhněval bych si p. komisaře patronátního, s kterýmž již po tolik let v svornosti žiju. — Jiný řekne: „Co je mně do hudby, pro mně nehrajou, já hudbu nepotřebuji; to dělají ke cti a oslavě Boží,“ a jiný na to doloží: „vždyť dělají bez toho místo hudby kcovinu, bude lepší, když nebude žádné hudby!“

Na každý pád zůstane řed. kůru se svojí žádostí na

holičkách a hudebníci s ním; ač kdyžby hudebníci sami věci se chopili, spíše pořídí; nebo jak jsem již z předu řekl, ředitel kůru nesmí.

Z toho tedy patrně, že ač návrh dobrý, nedá se přec snadno a všude provésti, leda tam, kde místní duchovní správce sám o provedení věci té se zasadí. Bylo by zajisté žádoucí, aby naše velebné duchovenstvo neobtěžovalo sobě k jmenované věci zřetel vzíti, což zajisté doufáme. — Ostatkem ponechal jsem sobě na příště.

Václav Jan Tomášek.

(Pokračování.)

Od té doby navštěvoval Tomášek pilně divadlo a to nejen operu, nýbrž i tragédii, činohru a veselohru. Opera Pražská byla tehdaž řízením Italiana *Quardasoniho* výborná a požívala velké pověsti. Tam, kde Campi, Strinesachi, Baglioni, později pak Sileoni, Porziani, Berri a jiní umělcové dohromady účinkovali, nedá se jiného než něco dokonalého očekávati, zvláště pak, když pěvci takým výtečným orchestrem, jaký tehdaž byl, elektrisováni jsou. Mozart, jenž přec všechny orchestry v Německu dokonale znal, říkával: „*Můj orchestr je v Praze!*“

Ustavičný pud po duševním vzdělání, pracně dobytá výživa, rozčilená fantazie Tomášková byly příčinou, že Václav na hlavničku se rozstonal, avšak brzy se zase uzdravil. Navštěvoval ještě půl leta Malostranské gymnasium a vstoupil v druhém semestru na gymnasium Staroměstské, čímž času nabyt, že ve dvou domech literárním předmětům vyučovati mohl. Na Staroměstském gymnasiu seznámil se se svým spolužákem Dambekem (později professorem esthetiky), jehož věrným a upřímným přítelem se stal.

V Praze tehdaž oblíbená *kvartetní hudba* dodala Tomáškovu chuti, na *housle* se pilně cvičiti, a jelikož na nástroji tom značně již hráti uměl a sběhle noty četl, byl mu svěřen při kvartetách od Haydna, Pleyla a Mozarta první hlas, kterýž k spokojenosti posluchačů vždy dobře provedl; avšak proto pro všecko převládalo u něho harmonií bohaté piano, aniž by však housle zanedbával. Hlavní snaha jeho

byla, ve *fantasování* se cvičiti, každou thému dle přísného způsobu provésti, což se mu nejvíce zdařilo. Spůsob, thému po všech směrech s rozhodností a důsledností provésti a při tom vzlet fantasie neobmeziti, dobyt mu již tehdež a také i napotom mnohé, mezi nimi i velmi vřelé přátely, avšak také i mnohé odpůrce, hlavně některé prostořeké referenty, kteří jeho rozhodnou soudnost zneuznávali a jej za prostořečného a osobivého vyhlašovali. Tomášek ponechal jim radosti, by si o něm mysleli a psali, co se jim líbí; on však zahloubal se do *hudebních teorií*, cvičil se ve hře a opsal si několik škol generalbassu.

První skladba, kterou Tomášek napsal, byla „*Dvanáct uherských tanců* pro piano,“ aniž by byl kdy uherské národní melodie slyšel. Tento pokus, jenž původnosti vyniká, padá do let jeho nejtělejšího mládí. Během roku, co gymnasium studoval, složil *první píseň*, k níž ho bratr jeho Jakub vybídl. Píseň vypadla k spokojenosti bratrově a Tomášek tím povzbuzen, složil 11 písní, mezi nimiž se též „*Elegie na Růženu*“ od Höltyho nacházela, a kterouž později k svým „*šesti písním*“ (op. 2) připojil. V tomtéž čase seznámil se blíže s Hutzelmannem, svým spolužákem, jenž ho vyzval, by na jeho krásném klavíru něco zahrál. Dalt Tomášekovi krátkou thému, o níž tento fantasoval a čímž si jeho přátelství získal; avšak Hutzelmann haněl Tomášekovo špatné kladení prstů, zpozorovav, že Václav všechny škály palcem a druhým prstem vyvádí. Vzalt k ruce *klavírní školy* od Wolfa, a dokázal ní nesprávné kladení prstů Tomáška, nad čímž se tento pozastavil. Tomášek stal se náhle zasmušilým, neboť zhrozil se namáhání, které vynaložiti musí, aby si nepravé kladení prstů odvykl; ale Tomášek neztratil přec statné mysli, koupil si okamžitě tuto školu a studoval škálu ve dne i v noci. Jakou práci a vytrvalost takováto metamorfosa stojí, může jen ten uvážiti, kdož ví, co k tomu náleží, zastaralý zvyk odstraniti.

Zakoupiv si několik hudebních děl, byl přinucen několik vyučovacích hodin v literních předmětech dávat. Druhé hudební dílo, kteréž si Tomášek koupil, byla *škola generalbassu* od *Löbleina*. Napotom studoval pilně velkou *klavírní školu* od *Türka* a později jeho dílo o *generalbassu*; poslednější opsal si docela v cís. král. knihovně. Pročet již mnoho hudebních děl a prostudovav rozmanité náhledy a vytknutá pravidla theoretikův, zpozoroval bohužel, že *budova harmonie* na kypré půdě stojí a že požaduje dobrého základu, aby se udržeti mohla. Touha po takovémto světle, jímž by se temnota osvětlila, vzrůstala u V. Tomáška více a více; avšak on neměl v době, kdež studiem, vyučováním, hraním na klavír se zanášel, nic jiného co dělati, než takováto důležitá skoumání na příhodnější čas odložiti.

Tomášek učil se též na radu svého bratra Jakuba kresliti, a dospěl i při chatrném návodu tak daleko, že fyziognomie znamenitých mužů tužkou neb pérem nakresliti dovedl. Ostatně pokračoval ve svých studiích literních dále, hudbu při tom horlivě pěstujíc. V tomž čase složil *tři kvartetta* pro 2 housle, violu u cello v slohu Pleylově, která se všeobecně líbila, jež ale Tomášek později spálil.

R. 1794 vstoupil do logiky. V tomž roku zemřel jeho otec, což Václava hlubokým smutkem naplnilo. Ve fysice

učil se dle Fuchse *kontrapunktu*. Jistý Vith, spolužák jeho, vybízel Tomáška, aby se u *Koželuha*, tehdejšího kapelníka u sv. Vítu *kontrapunktu* učil; Vith, jenž byl žák *Koželuhův*, dovedl ho tedy k tomuto mistru. Avšak *Koželuh* dělal mu takové výminky, že Tomášek se svého úmyslu vzdáti musel; avšak dříve než se od něho poručil, vybídl ho *Koželuh*, by mu na klavír fantasoval, což také Tomášek učinil. *Koželuh* vystavil mu sice některé vady, na př. postupy kvint; ale uznával též jeho talent. Téhož času seznámil se Tomášek se skladatelem *Wintrem*, jenž pro Pražské divadlo operu „*Il trionfo dell' bell' sesso*“ (Triumf krásného pohlaví) složil, kteráž se však nelíbila. Taktéž naučil se *Seyfrieda* znáti, jenž v Praze filosofii studoval a spolužákem Tomáškovým byl. Seyfried byl v Schillingově hudebním slovníku životopisec Tomáška a naznačil trefně povahu jeho skladeb. V této době stal se učitelem hudby v několika šlechtických domech, najal si pro sebe byt, koupil lepší klavír a složil *6 menuettů* a *12 valčíků* s kodou pro celý orchestr, které se v masopustě v mnohých bálech provozovaly; ježto ale Tomášek později spálil.

(Pokračování.)

Ze života Haydnova.

Sděluje K. A.

Počínáme své líčení v roce 1773. — Před námi stojí krásné stavení, hlavní vchod střeží dva obrovští granátníci v malebném oděvu. Oba vzdávají čest blížícímu se průvodu.

Obstarožné pány v černém oděvu doprovází šlechtic v nádherném kroji maďarském. Oběma následuje četná i pestrá družina v kroji nejnáděrnějším.

V chodbě a na schodech vše jen v záři přecetných světél se skví a přec ještě se svícemi množství služebnictva sem a tam pobíhá.

Uherský kavalír doprovází dámu do skvostné lóže v divadle operním. Zde usedá, družina zůstává v pozadí. Hlučné, bouřné fanfáry zavíří po třikráte divadlem.

Šlechtná paní pozdravuje obecenstvo.

Konečně vše tichne; kapelník — *Josef Haydn* dává znamení k pořádku. Opera seria: „*Acide l' Galatea*“ počíná.

Když dozněly poslední zvuky krásné hudby Haydnovy, tu opět pozvedá taktovku a započíná schválně k tomuto večeru složenou burlesku: „*l' Infedeltà delusa*.“

Císařovna Marie Terezie nemohla se zdržeti smíchu při této opeře a velmi pochvalně se ku knížeti Esterhazymu, jenž v pozadí lóže stál, o celém provedení vyslovila.

„Kdo komponoval hudbu tu?“ — Tázala se císařovna, — „velmi se mi líbila.“

„Můj kapelník *Josef Haydn*, Vaše Veličenství!“ — odpověděl pokorně kníže.

„Gratuluji mu k takovému kapelníku. Od dávna jsem se tak dobře nebavila jako dnes. Chce-li se mi zavděčit,

milý Estrházy, postavil ho za mé sedadlo při dnešní tabuli, ráda bych se nechala ním ohluhovat.“

Mlčky se kníže uklonil a doprovodil císařovnu ku nádhernému povozu před divadlem, v němž k paláci Estrházyho odjela.

* * *

Velké obecenstvo zná jen knížecí zámek Estrházy v Železném městě, o němž se tolik báječného vypravuje. A přec byl zámek tento jen Saint Cloud Estrházyův, Versailles tohoto krále poddaného (roi-sujet) byl jen palác rodinný na jižním zakončení jezera Neziderského. Zvláštní dílo z r. 1784 nám podává četné zprávy o nepopsatelné vznešenosti toho sídla knížecího.

Připojené rytby dokazují zřejmě, jaká nádhera v tamějších stavbách převládala. Neobmezená pohostinnost knížat dožadovala tak ohromného nákladu na stavby. Avšak doby lesku takového zhynuly, ano, jsou již šlechtici, již za nejkrásnější ozdobu své komnaty mají balík akcií severní dráhy v jednoduché skříni pozorně ukrytý. Zámek Estrházyův však i pro děje umění jest důležitý. Zde po drahnou dobu žil a působil znamenitý skladatel Josef Haydn, jehož plody přejíjí nádheru i pevnost zámků veškerých.

Hrabě Morzin rozpustil svou kapelu. Kapelník Josef Haydn, jenž byl komponoval pěknou symfonii do D-dur, byl tak uvržen v nemalé nesnáze. Šťastnou náhodou, prostřednictvím druhdy proslulého hudebníka Wenera nabídnuto mu místo náměstka kapelníka u knížete Antonína Estrházyho, jenž pro nově zřízené divadlo na svém zámku kapelu rozmnožoval.

Již r. 1761 zemřel kníže Antonín, bratr jeho Mikuláš byl dědicem ohromných statků. Nový vladař byl veliký hudbomil a sám výtečný hudebník. Tu se zaleskla hvězda Haydnova. Plat jeho zvýšen ze 400 na 1000 zlatých. V Železném Městě si koupil domek, jenž však dvakrát vyhořel, po každé mu ho dal kníže na vlastní útraty postavit. Roku 1790 však tento velikomyslný příznivec Haydnův zemřel a jeho nástupce rozpustil kapelu.

Haydn podržel plat svůj, ano, ještě 400 zl. mu přidáno. I tento v krátkce zemřel (1794) a nástupce jeho nádherný a zženštilý Mikuláš zřídil opět kapelu a zvýšil Haydnův plat na 2.300 zl.

Rod Estrházyků zabezpečil Haydnovi bezstarostné živobytí a umožnil vývoj jeho genia. Pro divadlo komponoval Haydn opery: „Acide e Galatea“ — „lo Speciale“ (1768) — „le Pescatrici“ (1770) — „la fedeltà premiata, dramma giocoso“ (1780) — „Armida, dramma eroico“ (1784) — „l' Infedeltà delusa, una burletta“ (1773).

Podle operního divadla Estrházyův stálo též divadlo loutkové, a i pro toto Haydn leccos skládal. Mezi jiným hudbu k „Philemonu“ a „Baucise,“ jež se Marii Terezii nemálo zalíbila, pak „il mondo della luna“ (1777) — „Čarodějný rej“ (1773) — „Genovefa,“ 4 díly (1777) — „Dido“ (1778).

Opera „la vera Constanza, drama giocoso,“ již pro dvorní divadlo ve Vídni psal, nemohla se tam pro samé intriky dávat, byla poprvé dávana na divadle knížecím r. 1779.

V Estrházu též komponoval znamenitý sextett do Fis-moll, známý též co symfonie, v níž hlas za hlasem umlká.

Tradice zcela jinak líčí povstání skladby této, než jak skutečně se událo.

Zámek Esterház nebyl ještě dostaven. Členové kapely měli rodiny své na čas ponechat ve Vídni, až by byly byty pro ně dostaveny. Mezi hudebníky těmi bylo však mnoho mladých mužů a těm přicházelo za těžko vzdáliti se na 6 až 8 měsíců od milovaných manželek. Žádali kapelníka svého Haydna za pomoc, a Haydn jim pomohl svým sextettem. Hudbou tou líčí zápal náruživostí; najednou umlká jeden hlas, hudebník vezme svůj nástroj, zhasne světlo a odchází. Tak učiní i druhý, a pak ostatní i Haydn. Jen houslista Luigi Tomasini setrval, ale i on, když dohrál své sólo, odešel.

„Když všickni odcházíte, musíme též odejít“ — pravil kníže, dolože — „Haydne, rozuměl jsem Vám, zítra můžete všickni odejít.“

Haydn, jak známo, zemřel v 78. roce svého věku ve Vídni 31. května 1809. Tehdáž vládl nad Vídni orel francouzský. Nedlouho před smrtí navštívil Haydna kapelník Reichardt s paní Pereirovou a se slečnou z Kurzbecku.

O návštěvě té píše: Haydn bydlel v malém, ač velmi příjemném domku zahradním v jedné z nejudlehlějších ulic Vídeňských. Právě seděl u zeleného stolu v malé komnatě. Byl úplně ustrojen. Slečna Kurzbeckova mne představovala. Myslel jsem, že mne nepozná. Když jsem vstoupil, radostně zvolal: „Drahý Reichardte, pojď sem, ať tě mohu obejmout!“ — Líbal mne a křečovitě mi ruku tiskl. Usadil jsem se vedle něho. Po malé chvíli pohnutě pravil: „Ještě jsi tak bujarý! Ach, já mnoho namáhal ducha, proto jsem teď již jako malé dítě,“ — hořce zaplakal.

Dámy se snažily ho těšit.

„Jen mne nechte, pláču radostí z přítele, jemuž se lépe povede“ — pravil. „Nemohl jsem mluvit, vroucně jsem políbil ruku ctihodného kmeta. Paní Pereirová nás vybídla k odchodu, jelikož se zdálo, že Haydna přítomnost naše nemálo dojímá. Sotva že jsme však odešli, volal nás nazpět. „Vždyť musím Reichardtovi též své poklady ukázat!“ Jeho hospodyně počala snášet různé a dosti cenné předměty.

Nejzajímavější byla skříňka od kněžny Estrházyové, zhotovená pro Haydna k jejímu rozkazu i návodu. Byla zhotovena z ebenového dřeva, ozdobena nádherně zlatem a polovypuklinami zlatými. V skřínce pak byla pamětní kniha se srdečnými přípisův všech členů knížecí rodiny. Jinak bylo připojeno množství skvostných, drobných nástrojů i náčiní ku psaní. Pak mi ukázal množství zlatých medailií od Petrohradského spolku hudebníků, od Pařížského koncertu a j. skvostný prsten od ruského cara, mnohé diplomy a j.

Dobrý kmet tak žil ještě v své minulosti. Při odchodu velmi srdečně mne k častým návštěvám vyzýval.

Od r. 1820 odpočívají pozůstatky Haydnovy na hřbitově v Železném Městě, kamž je kníže Mikuláš Estrházy přenést nechal z Vídne. — V chrámě tamtéž stojí pomník mistrův.

* * *

V Estrházu žil Haydn velmi pohodlně a spokojeně.

V rozsáhlém zámku bylo 16 kuchyň, sklepy naplněné ohnivým vínem uherským chovaly v sobě všechny podmínky hmotné spokojenosti člověka.

Ohromný, dvě hodiny dlouhý park, v němž báječný zámek Estrház stojí, byl ozdoben rozličnými krasostavbami. Byl zde chrám slunce, Diany, poustevna, čínský letohrad, svatyně Štěstény a Lady a j. Stavby tyto nejvíce zhynuly, jen jedna dosud setrvala, tak zvaná bagatella. Mezi stinnými lipami stojí kulatý pavillon, zřízen dle vkusu čínského. Druhy květy kol kolem růže a bavily nadherné bassiny pozorovatele. Uvnitř jsou akustické výklenky, v nichž se rozstavili vždy hudebníci knížecí kapely, uprostřed stával a řídil „otec“ Haydn.

Zvláštními zvukostrojemi vnikaly zvuky hudby provozované do horního patra, kde vysoké vrchnosti prodlévaly.

Pavillon ten byl za nepřítomnosti knížete k jeho překvapení proveden. Líbil se mu velmi. Tázal se, co stál. Oznámeno, že 20.000 zlatých.

„Bagatelle!“ zvolal kníže, a pavillon to jméno podržel.

V 18. století se často stalo, že panující knížata s celým dvorem se zde po téhodny zdržovala.

Bylať zde konírna pro více set koní, kavárna i hostinec a vůbec vše k uhostění takovému nutné i potřebné.

Nad bezpečností bdělo 150 granátníků.

Zde také dlela v září 1773 císařovna se synem Maximilianem a s arcivévodkyněmi Marií a Alžbětou.

Jest čas, abychom u vypravování svém pokračovali. —

Sál ten byl ze všech 126 komnat zámku nejkrásnější. Jest bílo-zlatě vyzdoben. Pět ohromných světloňošů visí se stropu nádherně freskami vymalovaného. Čtyry sochy v rozích znázorňují čtyry roční počasí. Hosté zasedají k dvěma tabulím. Skvostné náčiní porcelánové, sklo z českého křišťálu pokrývají krásná prostěradla. Služebnictvo chystá hostinu. Služebnictvo! — Měli jsme zvolit význam vhodnější, měli jsme říci důstojnictvo domácí, jsouť zde: komorníci, maîtres d' hôtel, komorní topič, a — kapelník Haydn.

Josef Haydn domácí důstojník! Nedivte se! Haydn byl hrd, že mohl císařovně posluhovat, kdykoliv se poohlédla, zvolal neb myslil: „ruku líbám.“ Císařovna se jednou obrátila a počala chválit právě před hostinou v divadle provozovanou skladbu jeho. Haydn radostí slzel. Avšak ještě více jej dojmulo, když Marie Terezie tvrdila, že jej již dříve musela někde viděti, jelikož zná jeho podobu.

„Ano, Vaše císařská milosti“ — odpověděl Haydn — „bylo to tenkrát, kdy mi nejmilostivější zeměpaní rozkázala dát řádný výprask.“

„To se stalo mnohému, můj milý“ — odpověděla vladárka. „A jak on k tomu přišel? Vypravoval mi to zevrubně.“

Zajímavě počal Haydn vypravovati, však šeptmo, že jej císařovna napomenula:

„Nebudte tak bojácný jen, vypravujte jen vesele, nestojíte před Bohem, ale před stařenou, anaž je také náhodou císařovnou.“

Tu počal Haydn zmužileji.

„Bylo to na počátku slavného vladárení Vašeho Veličenství. Kapelník Reichl mne vzal s sebou do Schönbrunnu, byl jsem tehdy 10 let star a měl jsem zpívat v chrámě. Dvorní kaple se ještě vyzdobovala. Tu a tam ještě stálo lešení. Tu jsme co kluci počali lézt po lešení, já napřed. Najednou strnem jako hromem omráčení. Naše nejmilostivější císařovna stojí uprostřed chrámu a vadí se s námi. Na počátku jsme znamením ani slova nerozuměli. Konečně jsme zaslechli, že volán kapelník Reichl. „Co je to za jasnovlasého kluka tam na hoře,“ — tázala se pak naše milostivá zeměpaní kapelníka, na mne ukazujíc; — „je nejsmělejší, pravý to zázrak, že si dosud hnáty nepolámal.“

„Je to jistě Pepík, Vaše Veličenství,“ odpověděl pokorně Reichl.

„Buď tak laskav, milý Reichle, nech tomu klukovi dát notný výprask! Až bude vyplacen, pak ho přiveď ke mně.“

„Já dostal výprask, milosti císařská, však ještě dnes vděčně zpomínám napomenutí, jež mi milost Vaše při představení uděliti ráčila.“

„Kdyby byl své kejklířství dále prováděl, byl by zlámal vaz, a svět by měl o jednoho znamenitého hudebníka méně“ — odvětila Marie Terezie. — „Nyní se však posilnil šňupkou, můj milý.“ Při tom podávala Heydnovi zlatou tabatěrku.

„Jen se nebál. Vzal si ji za odměnu za ten výprask a na upomínku na dnešní večer.“

Haydn chtěl padnout na kolena a políbit obrubu šatu.

„Toho nechal, Haydne! podal mi raděj tam tu mísu s bažanty.“

Bylo po tabuli.

„Jsem již zemdlena,“ — pravila císařovna. „Vzal svícen a posvítil mi k ložnici!“ — velela Marie Terezie šťastnému Haydnovi.

Feuilleton.

Dopisy z Čech a Moravy.

Z Brandýsa nad Labem. Výlet zpěv. spolku „Bojana.“ — Pan Čeněk Vecko.) Dne 8. září t. r. podnikl náš zpěv. spolek „Bojan“ první svůj výlet v tomto roce do Mratína. Těší mne, že též o tomto výjevu pochvalně se

zmínit mohu. Zvláště jedna událost sloužila ku ozdobě celému podniku. Náhodou, konaje pouť do Staré Boleslavi, zavítal k nám náš vysoce ctěný miláček p. Čeněk Vecko, úd král. divadla českého v Praze, jenž o spolek i o obecnostvo Brandýsské již neocenitelných sobě vydobyl zásluh, a jehož krásný zpěv již od jeho prvního účinkování všem v blahé zůstal paměti.

I dal se pohnouti, že na cestě zpáteční v Mratině stanul a zábavu svým spolupůsobením pocítil. Že tato za takových poměrů skvěle dopadla, kdož by pochyboval! Zpráva o jeho přítomnosti roznesla se bleskem po celém okolí a s rychlostí přibýli k obecenstvu beztoho již velmi četně shromážděnému, hosté ze všech stran. Mezi sbory, které spolek spolupůsobením pana Vecka zpíval, byly též následující: 1. „Hlahol“ od Bendla, 2. „Pozdravení pěvcovo“ od Veita, 3. „Zastaveníčko“ od Fr. Škroupa, 4. „Žezulinka“, 5. „Co je láska,“ dvojsbor od Zöllnera a „Cikáni“ od Vogla. Rozjářily-li ostatní sbory správným provedením celé obecenstvo, též přivedl náš sbor „Cikáni,“ v němž náš Vecko svým něžným zdarilým sólem vše okouznil, v největší nadšení a bouřlivý tleskot a volání „slávy“ nechtěly ustát prvé, než až se sbor opakoval. Když pak se večer přiblížil a zábava v zahradě pro pokročilost počasí přestat musela, provolána Veckovi a „Bojanu“ nadšená sláva, načež se hosté, všem a zvláště vzdělaným třídám náležející, rozjízďeli. Zažili jsme tedy toho dne tak milou a příjemnou zábavu, že upomínka na ni vždy blahou nám zůstane. Našemu „Bojanu“ však a národnímu pěvci Veckovi vzdáváme za ni jmenem celého obecenstva své nejsrdečnější díky. Kéž by se nám zase brzy podobné ušlechtilé zábavy dostalo! Musíme zde k vůli úplnosti poslední dopis z Brandýsa poopravit, že totiž čistý výnos zábavy pro Polenské uspořádané neobnášel — jak mylně udáno bylo — 61 zl., nýbrž jenom 60 zl. △

Z Českých Budějovic. (Ženský zpěv. spolek.)
Náš čilý a bujarý ženský zpěv. spolek utěšeně rozkvétá a vůči hledě se množí, tak že již do 3. září 41 výkonných členů čítal, mezi nimiž i některé naše paničky se nacházejí. Je to věru krásný úkaz, že naše dámy jedny z nejprvnějších byly, které důležitost ženského zpěv. spolku uznavše, dohromady k tak ušlechtilému účelu se spojily a vlastní spolek utvořily. Tak mnohá města budou závistivě na naše spanilomyslné dámy hleděti, že i jim takového spolku se nedostává. Velké zásluhy o zdejší ženskou pěveckou jednotu mají bez odporu pan ředitel Jos. Eil a pan jednatel Antonín Vojta, jakož i naše dámy, kterým zde „sláva!“ provolati musím. Aby se ale v jiných městech dozvěděli jména výkonných údů zdejšího spolku, podávám je zde všechny, aby si i jiné dámy vzorný příklad z nich vzaly a se o zaražení ženských zpěv. spolků snažily. Jsou to: Sleč. Barbora Ambrožova, paní Albina Bajerová, paní Anna Bělková, sleč. Marie Čížková, sleč. Anna Davidová, sleč. Antonie Dráždíková, sleč. Emilie Eilova, sleč. Alžběta Emmerova, sleč. Filoména Emmerova, sleč. Františka Emmerova, sleč. Julie Felixova, sleč. Terezie Ferusova, sl. Marie Hlavatá, sl. Anna Hosnedlova, sleč. Marie Hosnedlova, sl. Františka Hrušková, sleč. Marie Kabátová, sleč. Kateřina Kartáková, sleč. Anna Krohnbergrova, sleč. Jos. Kupečková, sleč. Josefa Lindnerova, sleč. Barbora Němcova, sleč. Johanna Němcova, sleč. Justína Němetzova, sleč. Anna Pavlasova, sleč. Marie Philikova, sleč. Marie Procházkova, sleč. Matilda Procházkova, sleč. Marie Prunnerova, sleč. Kateřina Řehořova, sleč. Marie Rogálova, paní Dominika Rožánková, sleč. Vojtiška Rožánková, sleč. Kateřina Stefankova, sleč. Marie Tešnerova, sl. Kateřina Vottavova.

Z Lochovic. (Beseda v Lochovicích. — Hudební a deklamatorní zábava v Žebráku.) Zpěváčtí spolkové „Slavík“ a „Horymír“ sousedních měst Hořovic a Lochovic uspořádali ve prospěch pohorelých v Polné společnou besedu, která dne 23. srpna 1863 v Lochovicích odbývána byla. Hudba jakož i zpěvy řízením p. Správký ku všeobecné spokojenosti provedeny byly. Začátek učiněn ouverturou, po které následovaly sbory, oběma spolky přednášené, totiž: 1. „Šumí Labe“ od Zvonáře — 2. „Cikáni“ od Vogla — 3. „Milenka“ od Jelena — 4. „Šumavan“ od Jirgese. — Mezi jednotlivými sbory obecenstvu dílem v deklamacích, dílem v písních krásné zábavy se dostalo; zvláštní však oblíbení došly písně paní M. S., slečny E. D. z Lochovic a píseň pana T. z Hořovic. V deklamování

vynikali slečna V. a pan Sch. z Lochovic, pak pan V. z Hostomic. Mezi přítomnými hostmi byli také dva šlechticové, totiž: pan hrabě z Lützova, majitel statku Lochovicického s celou rodinou, pak pan baron Steiger z Hluboše. Pan hrabě z Lützova, jenž teprv krátký čas na svém statku v Lochovicích sídlí, bere v domácím zpěv. spolku Lochovicickém nejvřelejšího účastenství, a nemine ani jedné zábavy, aby ji svou přítomností nepocítil; proto také i tenkrát besedu nevychybil. Jak každý pozorovati mohl, zná pan hrabě také dobré provedení zpěvu posouditi i oceniti. Když totiž rázný sbor „Šumavan“ byl umkl, byl tentýž host první, který za jeho opakování žádal. Po besedě následoval tanec a všeobecný, nenucený hovor, jenž celou noc trval. Přeskočila, že právě asi hodinu před besedou šedé mraky, jsouce hřímáním a bleskem provázeny, celý téměř obzor naší krajiny krýti začínaly, jinak by zajisté Lochovice nesčíslný dav hostů z celého okolí byly uvítaly. Přes to bylo účastenství velké, schůze četná, a jak se proslýchá, jest z čistého výnosu besedy nejenom pohorelým v Polné, nýbrž i jednomu nešťastníku z blízké vesnice Rejkovic, jehožto chatrč, jediné to jmění právě před besedou na prach shořela, znamenitá část peněz věnována. Při tom ještě podotknouti slušno, že za vkusné uspořádání slavnostních místností, jakož i za provedení celé besední slavnosti ponejvíce Lochovicickému řediteli zpěvu p. Petru Správkovi děkovati jest, jenž ani času, ani práce, ba ani nákladu nešetřil, aby dokázal, že nepatrné to městečko Lochovice i proslulejšími místy zastíniti se nedá. Jak právě doslýchám, zařídili ochotníci Žebráčtí na den 13. září 1863 též ve prospěch pohorelých v Polné jednu z nejrozmanitějších zábav, totiž besedu dramaticko-hudební. Rozeslaný program skládá se z dvou oddělení, první oddělení obsahuje: 1. Ouverturu z národních písní od Tittla; 2. „Utonulá,“ sbor od Křížkovského; 3. Deklamace; 4. „Uhlíř,“ čtvero zpěv; 5. Arie ze zpěvohry „Lucretia Borgia; 6. „Má otčina,“ sbor od Slavíka. V druhém oddělení dávati budou „Svéhlavost,“ veselohra v 1 jednání od Benedixe. — Musím se také zmíniti, že Hořovický zpěv. spolek „Slavík“ při známé slavnosti Cyrillo-Methodějské v Brně též jedním údem, totiž p. T. Č. zastoupen byl, kterýžto, navrátiv se z cest, krátkou písemnou zprávu významné slavnosti spolku podati přislíbil.

—s—

Ze Skutče, 12. září. (Slavnost Rubešova.) Jest to věru potěšitelným úkazem uvědomělosti národní, že i malá města, jakým naše jest, znají zásluhy oceniti mužů těch, kteří první národ náš probouzeli, kteří pro něj a v něm žili. Na důkaz vděčnosti k takovýmto buditelům pořádá národ náš slavnosti, jimiž naproti nepřátelům dokazuje, že posud v žilách jeho proudí bujará a cizotou nezkažená krev, a že umí na svých státi nohou. Takovýmto důkazem vděčnosti měla býti dne 6. září slavnost Rubešova, při níž tělesné pozůstatky před 10. roky zde zvěčnělého Fr. Jar. Rubeše, výtečného to humoristy českého z posavadního hrobu se přenesly k pěknému náhrobku a při níž na domě, v němž oslavenec žil i zemřel, pamětní deska se odhalila. Výbor z měšťanstva a studujících záležející všemožně přičiňoval se o to, aby slavnost oslavence i národa důstojně provedena byla. Úplných čtrnáct dní pracovalo se s pílí neobyčejnou v branách a okrase jednotlivých domů i celého města. Již v svatvečer stálo město naše v slavnostném malebném rouchu; nebylo domu, který by nebyl červenobílým neb trojbarevným praporem, neb zelením, neb nějakým nápisem ozdoben. Za nápisy sloužila hesla našich náčelníků; sem a tam četli jsme též jednotlivé věty ze spisů Rubešových, jako: „Pivo a píseň rozhřeje hrud,“ „Pivem a písní mladí se krev,“ „Zvítězí, kdo život pravdě věnuje.“ Zvláštní pozornost na se poutal dům, v němž Rubeš někdy bydlíval. Na tomto byla ve velkém rozměru vyvedená podobizna Rubešova zavěšena a věncem z čerstvých květin ozdobena, pod ní pak skvěl se významný nápis: „Já jsem Čech a kdo je víc?“ S věže chrámu vlály dva červenobílé pra-

pory, s okresního domu černožlutý a více z barev národních sestávajících. Slavnost sama počala již v svatvečer hudbou a střelbou z hmoždírů. Na nedalekém návrší Humperku zapálen byl ohňostroj a pouštěly se prskavky, jichžto pestrosti a rozmanitosti barev shromážděné obecenstvo větším dílem třídě nižší náležející nemohlo se dosti vynadiviti. Divadlo to zavadlo mnohým příčinu k prapodivnému rozumování, při němž ani na prorokování slepého mládence a na věštby Sibyliny zapomenuto nebylo. Tak vypravoval jeden venkovan, z jehož tváří vysvítal, že sotva čísti se byl naučil, okolostojícím, kterak dědeček jeho z knih starých, jichžto čtení prý nyní zakázáno jest, předpovídal, že slunce samo přestane zemi osvětlovati, jakmile po železné silnici se bude jezdit a místo loučemi svíčkami a sirou svítiti. — Dne 6. září hned časně z rána oznamovaly výstřely z hmoždírů a zvuky hudby den slavnostní. Na náměstí a ulicích lidí přibývalo; zpěváci spolkové se sjížděli. O 9. hod. přibyl zpěv. spolek Lužecký a s ním hosté Pražští, jmenovitě paní sestry Rubešovy, deputace „umělecké besedy“ a živnostenské čtenářské jednoty Karlínské, jejížto členem druždy Rubeš býval. Přijíždějící byli slavnostním výborem a zpěv. spolkem „Rubešem“ u brány uvítání, začež p. Barák jmenem české Prahy se poděkoval. Při mši za lehký odpočinek Rubešův konané účastnily se zpěvácké spolky a u oltáře hořela velká, věncem vavřínovým ozdobená svíce, jižto sl. Pirníková z Karlína byla věnovala. Po vykonané pobožnosti ubírali jsme se v průvodu na nový hřbitov. Napřed kráčeli hudebníci a cechovní pořádkové se svými prapory, za nimi zpěváci spolkové též s prapory, příbuzní zvěčnělého, čelnější hosté, důst. duchovenstvo, c. k. úřadnictvo a ostatní obecenstvo v nescíslném davu. U hrobu, z něhož pozůstatky nesmrtelného spisovatele českého byly vykopány a do nově zhotovené cínkové rakve uloženy, zapěli shromáždění zpěváci Strnišťův sbor „Musí símě shnít“ a důst. zdejší pan děkan vykonal církevní obřady. Na to byla zdejšími pp. studujícími rakev přenesena ku pomníku, kterýž před sedmi roky přičiněním p. Bezdička, tehdaž kaplana zdejšího, Rubešovi od jeho ctitelů byl postaven. Pomník ten krášlily věnce, kteréž „umělecká beseda“ Pražská a živnostenská čten. jednota Karlínská zvláštními deputacemi byly podaly. Když rakev věncem sl. Pirníkovou z Karlína věnovaným ozdobená pp. Sabinou, Vilímkem, Barákem a synovcem Rubešovým do nově vyzdřeného hrobu u pomníku se byla uložila a důst. p. farář Rychmburský v smuteční řeči zásluhy zvěčnělého přítele svého dojemným způsobem byl vylíčil; ubíral se průvod v naznačeném již pořádku ze hřbitova do špitálského chrámu nově opraveného. Zde zazpívali zpěváci sbory „Salve Regina“ a „Animas fidelium.“ Po tom vrátili jsme se v průvodu do jednatelství, kdež se zkouška přítomných zpěváků odbývala. Mezi zkouškou zapisovali se účastníci slavnosti v někdejších příbytku Rubešově na náměstí se nacházejícím do pamětních knih. K slavnosti dostavilo se lidu domácího i okolního k 10.000, zpěváků bylo přes 300. Ze zpěv. spolků více neb méně údy zastoupeny byly: Chrudímský, Pardubický, Litomyšlský, Lužecký, Česko-Třebovský, Holický, Hrochovo-Týnský atd., z nichž prvních osm své prapory měly. Z poslanců viděli jsme zde dra. Benoniho a dra. K. Rotha. — Odpůldne po 3. hod. shromáždili se zpěváci v jednatelství se svými prapory a odtud odebrali se před dům, v němž Rubeš šlechtěného ducha byl vypustil. Po zapění velebného sboru „Hospodine, pomiluj ny“ vystoupil p. Barák na řečniště ze dvou stran pyramidami ohrážené a hlásal ve vzletupné slavnostní řeči daleko rozléhajícím-se hlasem o působení, žití a zásluhách oslavence Fr. Jar. Rubeše. Když při posledních slovech rouška s nápisu dosud zakrytého spadla a na vyzvání řečníka památce oslaveného muže třikrát nehynoucí „sláva!“ se provolalo, hnulo se množství, „Kde domov můj“ zpívajíc, k místu ku produkci určenému. Za městem pod vrchem Humperka odbývala se velikolepá pěvecká a deklamatorní beseda, jejížto skvělý výsledek plnou měrou uspokojil. Zpěváci, p. Klimšem, ředitelem zpěv. spolku Chrudímského řízení,

zpívali sbory na slova Rubešova složené. Byly to sbory: „Zpomínky Jinošické“ od Horejška, „Děvám českým“ od Förstera, „Labe, naše Labe“ od Bergmanna, pak smíšený sbor Hniličkův „Zpomínka.“ Poslední přednesen byl zdejší dívčí jednotou a spolkem „Rubešem“ velmi slušně, kterýžto výsledek posluchači uznali a hlučným potleskem odměnili. Nebude od místa, pak-li opětné přání projevíme, aby po drahé vlasti naší ženské zpěv. spolky se zřizovaly a k utužení sebevědomí národního napomáhaly. Sbor „Cikáni,“ v němž dojímavé tenorové sólo s citem unášejícím výtečný p. Klimes přednesl, velmi se líbil. Největšího efektu a nejskvělejší oblíby dosáhl přední humoristický deklamator český pan Přerhof, živým a výtečným přednesem Rubešovy deklamace, „Jindy a nyní,“ pak původní „Ono to nejde.“ Na opětné bouřlivé vyvolání přidal pan deklamator některé kratší deklamace, jimž hlučného potlesku se dostalo. Beseda zahájena byla příležitostným proslovem K. Adamcem sepsaným, kterýž pan Pražan významně přednesl. V programu byla též ohlášena nová deklamace od Vl. Růžičkovy; leč slečna k deklamování určená vzdala se úlohy své, obávajíc se, že by pod širým nebem hlasem svým proniknouti nemohla. Mezi jednotlivými čísly programu četly se telegramy a dopisy od jednot pěveckých i tělocvičných; tak od živnostenské čten. jednoty Karlínské telegram a dopis, od zpěv. spolku v Králově Dvoře, v Pelhřimově, v Ledči, v Kutné Hoře, od ženské pěvecké jednoty v Českých Budějovicích, od spoluredaktora Rubešova z dřívějších dob Fr. Hajniše, od studujících Vamberkých, od Rychnovských ctitelů Rubešových a m. j. Ve všech provolávala se „sláva!“ památce Rubešově a srdečné „na zdar!“ pěvcům, což od přítomných s jásotem opakováno bylo. Slavnost skončila se taneční zábavou, která ač v malé místnosti se odbývali musela, přece nenuceností v zábavě se významovala. Při celé slavnosti panoval nejvzornější pořádek i bez vojska, kteréž někteří o blaho obce pečující otcové ve výboru obecním se nacházející sem povolati zamýšleli. Od těchto starostlivých otců mohly by se „Humoristické Listy“ přiučiti leccemus. Den slavnosti Rubešovy zůstane všem účastníkům v živé paměti a lze očekávati, že u nás jim započne doba nového života.

Kronika zpěváckých spolků.

** Výbor zpěv. spolku „Jablonský“ v Kardašově Řečici vydal následující provolání: „Vlasti zpěv — vlasti krev!“ Srdečný pěvecký pozdrav! Na základě bratrské vzájemnosti zveme Vás k slavnosti svěcení našeho praporu pěveckého, kterou dne 27. září 1863 uspořádáme. Žádáme Vás, abyste nám nejdéle do 20. září oznámili, s kolika údy se ve slavnosti té určitě účastníte. Program: V 9. hod. ráno zkouška společných sborů v školní budově. V 10. hodin slavné svěcení praporu na náměstí. Na to v místním chrámu Páně slavná mše sv., při níž se Haslingerova vokální mše přednese. Odpoledne o půl 3. hodině společný pochod do zahrady „Amerika,“ kde se přednáseti bude: 1. Overtura „Vlasta“ od Ed. Nápravníka — 2. „Gdě je slavská domovina,“ sbor od Wintra — 3. „Cikáni“ od Vogla — 4. „Dcerám českým“ od Görnera — 5. „Dar za lásku“ od P. Křížkovského — 6. „Prosba odvedeného“ od P. Křížkovského. Na to dle libosti produkce jednotlivých zpěv. spolků. Po ukončení koncertu společný návrat do radnice. Večer v 7. hod. taneční zábava. Zpěvácký spolek „Jablonský“ v Kardašově Řečici dne 6. září 1863. Jos. Lustig. Hynek Březina. Václav Kursá. Karel Hrubý. Karel Vodrážka. — Vstupné do koncertu za osobu 20 kr. Pěvci neplatí vstupné. Oběd za 60 kr.

** Milevský zpěv. spolek „Vlastislav“ zve za příčinou ztvrzených svých stanov k slavnosti, která se dne 20. září 1863 odbývali bude. Program jest tento: O 11. hod. předpolednem velké služby boží, při nichž se jednotlivé zpěvy přednesou. O 2. hodině s poledne valná schůze v hostinci

„u modré hvězdy,“ v níž se tento pořádek zachová a dle toho věci vyřídí. a) Zpráva o posavadním působení spolku. b) Kládení a skoumání účtů. c) Přijímání nových údů. d) Volba nového výboru. e) Rozdávání diplomů. Na to provozují studující Milevští divadelní představení „Tvrdohlavá žena“ od J. K. Tyla. f) Pak produkce jednotlivých zpěvů a konečně taneční zábava. Pěvci, kteří od měsíčních příspěvků spolkových osvobozeni jsou, neplatí též vstupného do divadla.

** Zpěvácký spolek „Hlason“ v Nové Pace odbývá dne 21. září 1863 slavnost svěcení svého praporu. Pořádek jest následující: O 9. hod. ranní pospolitá zkouška v sále „u zlatého hroznu.“ O 10. hod. svěcení praporu na náměstí v následujícím pořádku: a) Píseň sv. Vojtěcha, b) Oslovení hostů předsedou spolku, c) Řeč kmotry praporu, d) Zatloukání hřebů, e) Řeč praporečníka, f) Píseň svato-Václavská, g) Řeč slavnostní, h) Pochod do chrámu Páně klášterního k slavným službám Božím. O 1. hod. odpoledne hostina ve vykázaných místnostech. O 3. hod. pochod z náměstí do zahrady p. Bedřicha Fuchse, kdež odbývána bude Akademie, jejížto program jest následující: I. oddělení: 1. Proslov — 2. Ouvertura z opery „Němá z Portiči“ od Aubera — 3. „Naše probuzení,“ sbor od Lud. Procházky — 4. „Rekuv sen,“ sbor od Slavíka — 5. „Gdě je slavská domovina,“ sbor od Wintra. II. oddělení. 1. „Čechův sen,“ směs z národních písní od Illnera — 2. „Utonulá,“ sbor od P. Křížkovského — 3. „Na Prahu,“ sbor od Veita — 4. „Kde domov můj?“ od Hellera — 5. Závěreční řeč. V 8. hod. večer taneční zábava v sále „u zlatého hroznu.“ — Čistý výnos určen jest k dobročinnému účelu.

** Zpěvácký spolek Humpolecký „Čech a Lech“ odbýval dne 30. srpna slavnost svěcení praporu svého. K slavnosti té přibyl tam zpěv. spolek „Kovář“ z Čáslavi a „Buryan“ z Ledče, „Jasouň“ z Nēm. Brodu, „Čestmír“ z Polné. Po zapění písně sv.-Václavské uvítal předseda spolku pan Jos. Nápravník přítomné spolky, načež se přistoupilo k zatloukání hřebů. Velebný pan farář Dr. Blatenský vysvětliv slovy důkladnými význam praporu a šlechtný účel spolku, posvětil prapor. Nyní odevzdal pan předseda prapor panu praporečníku, jenž na to ráznou měl řeč. Po zapění slavnostního sboru poděkoval jednatel paním a dívkám Humpoleckým, jejichž dobročinností prapor zřízen, jakož i přítomným spolkům, zastupitelům spolků atd. Slavnost na náměstí skončila se sborem „Kde domov můj?“ načež celý průvod do chrámu se odebral, kde chorální mše od Jos. L. Zvonáře zdařile od spolků přednesena byla. Po obědě sešli se spolkové pěvečtí do zahrady „na lázni,“ kdež se beseda odbývala. Čistý výnos určen pohořelým v Polné, obnáší 95 zl., k nimž dr. Frank 5 zlatých přidal.

** Zpěv. spolek „Ratibor“ v Hořicích uspořádal dne 6. září koncert ve prospěch pohořelých v Polné, kterýž velmi dobře dopadl. Zdařile provedeny byly ouvertury k operám „Oberon“ a „Vilém Tell,“ pak sbory „Dar za lásku“ od Křížkovského, „Rovnost a svornost“ od Jelena, „Naše probuzení,“ od Lud. Procházky a Horvátská kadryla od Sl. Lžičáře. Co sólisté vystoupila velmi zdatná pianistka slečna Marie Neubarthova z Plzně, kteráž efektní a zajímavou fantasií na české národní písně „České perle“ od Ed. Nápravníka na piano přednesla a veliké pochvaly skvělou svou hrou dosáhla. Chvalnou zmínku zasluhuje též osmiletý houslista Gustav Lopatář, jenž Adagio a Rondo od Vieuxtempa a koncert od Beriota slušně na housle provedl. Ředitel zpěv. spolku pan Horák jakož i pan Štastný přispěli k zdari-
lému celku.

** Zpěvácký spolek v Táboře odbýval dne 13. t. m. hudební produkci, již program obsahoval: 1. Ouvertura ku zpěvohře „Marta“ od Flotova — 2. „Naprej,“ mužský sbor

od Jenka — 3. „Srdce ztracené,“ sólo s průvodem piana od Pivody — 4. Fantasie ze zpěvohry „Náměsíčnice“ od Belliniho pro housle s průvodem piana — 5. „Durýnská,“ sbor od Abta — 6. „To se nesluší,“ deklamace — 7. „Fantaisies,“ sólo pro housle od L. Jansy — 8. „Píseň Táboritů,“ mužský sbor, zpěváckému spolku v Táboře věnovaný od Ferd. Pazandáka — 9. Hudba.

** Mladovožický zpěvácký spolek účastnil se při besedě v Neustupově, která se tam dne 13. září ve prospěch pohořelých v Polné odbývala. Program byl následující: 1. Ouvertura z opery „Figarova svatba“ od Mozarta — 2. Proslov — 3. „Náš zpěv“ od V. Hála, čtverozpěv od H. Pally — 4. „Chvála mladých,“ deklamace — 5. Ouvertura z opery „Conradino ossia Belezza“ od Rossiniho — 6. Žár-
livý holoubek,“ polka pro sbor — 7. „Sedlák ponejprv v divadle,“ deklamace — 8. „Moravská čtverylka“ od Hellera — 9. Sólo pro housle — 10. „Slza vlastenek,“ deklamace — 11. „Sbor bojovníků“ od Škroupa — 12. Ouvertura z opery „Tankred“ od Rossiniho.

** Zpěvácký spolek ve Vys. Veselí n. Cidlinou účastnil se při výletu do Česavských valů, jež se za avarský brink považují a bavit obecenstvo přednesem pěkných čtverozpěvů. Týž spolek hodlá co nevidět uspořádati besedu, v níž se Bergmannův sbor „Dožij, dopij,“ Nápravníkovo „Radostné cestování“ a jiné provozovati mají. —ř.

** Velvarský zpěvácký spolek „Hlahol,“ jenž na potvrzení stanov svých čeká, slibuje míti skvělou budoucnost, nebť sil hudebních jest zde dosti. Nuže tedy! svornost a vytrvalost řídtež členy jeho!

** Jilemnický zpěvácký spolek „Branislav“ uspořádal dne 13. t. m. besedu ve prospěch pohořelých v Polné.

** Votický zpěv. spolek dosáhl tyto dni po čtvrtém teprv zadání potvrzení svých stanov a vůči hledě se zmáhá.

** V Třeboni zařizují tamní přátelé hudby zpěv. spolek, jehož ředitelem jest pan K. Krb. An v Třeboni důstatek hudebních sil se nachází, možno spolku tomu dobrý prospěch předpovídati. Na zdar!

** Ženský zpěv. spolek ve Skutči utešeně rozkvétá. Údové jeho, které se pilně v cvičení účastňují, jsou následující panny: Anna Hola, Antonie Hola, Dorota Hola, Marie Hola, Anna Jehličkova, Marie Opletalova, Antonie Pražanova, Anna Přibyslavská, Marie Rybičková, Emilie Svobodova, Terezie Štěpánková, Anna Tocháčková, Leopoldina Vlachova, Anna Zavřelova, Barbora Zlatohlávkova, Anna Zvěřinova, Marie Zvěřinova. Doufáme, že se v brzku ještě více panen a a paní ku ušlechtilému spolku tomu přihlásí.

** V Lomnici v Budějovicku zamýšlí pan Fr. Seyk, tamní učitel a řed. kůru, se svými chvalně známými hudebníky na den sv. Václava pěveckou a hudební produkci ve prospěch pohořelých v Polné dávatí.

Ochotnická divadla.

Ochotníci v Písku dávali v posledním čase: „Černý Petr,“ veselohra v 1 jednání; pak „Rohovín Čtverrohý,“ fraška ve 2 jednáních od Kliepery a konečně „Prodaná láska,“ veselohra v 1 jednání od J. Nerudy. — V Klatovech zahájena bude slavně dne 22. září měšťanská beseda. Večer bude v městském divadle slavnostní představení. Po proslovu od Al. Vojt. Šmilovského dávatí se bude veselohra: „Manžel bez ženy.“ — V Jesenicích u Sedlčan jest zařízeno ochotnické divadlo. První představení se odbývalo dne 23. srpna; provozoval se Klieperův „Divotvorný klobouk“ s dobrým úspěchem. Druhé představení je dne 20. září b. r. Dávatí se budou ve-

selohry „Prodaná láska“ a „Černý Petr.“ Mezi veselohrami jsou deklamace a čtverozpěvy. — Na ochotnickém divadle v Kladně probuzovati se bude v neděli dne 20. září „Diblík“ od Birch-Pfeiffer-ové, přeložil Jos. Frič. — Na ochotnickém divadle v Pardubicích dávalo se dne 9. září 1863 ve prospěch v Polné v sále „Odeonu“ na Veselce: „Lakomec,“ veselohra v pateru dějství, dle Moliéra od V. M. — Divadelní ochotníci v Žebráce uspořádali v neděli dne 13. září ve prospěch pohořelých v Polné dramaticko-hudební zábavu. Program byl následující: I. Oddělení: 1. Overtura z národních písní od Tittla — 2. „Utonulá“ od Křížkovského — 3. Deklamace — 4. „Uhlíř,“ čtverozpěv — 5. Arie ze zpěvohry „Lukrecia Borgia“ — 8. Má otčina“ od Slavíka. — II. Oddělení: „Svéhlavost,“ veselohra v 1 jednání od Rod. Benedixe, přeložil A. V. Maxa.

Z Prahy.

— České divadlo. Pan ředitel Liegert nabídnul podle návrhu svého náměstka pana Švandy místo dramaturga král. zemského českého proz. divadla Pražského od velkonoce 1864 spisovateli panu Janu Nerudovi, který úřad tento také přijal. — Taktéž vyzval nový ředitel české herce, aby se do 13. b. m. vyslovili, chtějí-li se smlouvou zavázati co členové českého proz. divadla. Sleč. Ehrenbergova byla již engažována s ročním platem 3.000 zl.; pan Kolár st. zamýšlí opustiti české divadlo, což by bylo nemalou ztrátou. Pan Vecko, který ročně 800 zl. gáže od dřívějšího ředitelství dostával, žádá nyní 3.000 zl. ročně. Barytonista pan Švarc 2.000 zl. r. č. Ostatní herce a herečky byli skoro vesměs se zvětšenými příjmy engažováni. Od velkonoce příštího roku bude se v proz. divadle dávat denně představení. Na ostrově Střeleckém zřídí prý se česká arena, do níž vstupné tak nízké bude, že lístek na galerii jen 10 kr. bude státi.

— Pan Theodor Bradský, krajan náš, chvalně známý skladatel písní a sborů, učitel hudby na král. dvoře v Berlíně, mešká tu dobu v Praze a podal novému ředitelství českého divadla svou zpěvohru „Dcera zbrojírova.“

— Náš krajan pan Píšek přibyl tyto dni do Prahy, a bude pohostinsku hráti v českém proz. jakož i v zemském divadle.

— Náš krajan p. Sommer engažován jest u opery v Olomúci a p. Krejčí, barytonista, u opery ve Lvově.

— Naše krajanka sl. Poláková, zákyň p. Appého, engažována jest co sopranistka u opery v Revalu pod velmi příznivými výminkami.

— Slečna Horynova, zákyň Pražského konservatoria, engažována jest u opery v Mannheimu s příznivými výminkami.

— Výtečný umělec a krajan náš pan Levý, sochař v Římě, dohotovil sochu z mramoru, představující sv. Alžbětu, mající kvítí v klíně. Socha tato jest vzorem díla uměleckého; ušlechtilá postava oné svaté vyniká lepotou antickou, spojenou zároveň s názory moderního světa křesťanského. Znamení krajan náš oslavil novým dílem svým zajisté trvale národ svůj. Socha objednána jest od krále bavorského do Possenhofenu.

— Nový druh zábav zavede v Praze pan J. Svoboda, regisseur českého divadla. Zařídí totiž dle způsobu Pařížských „cafés chantants“ a Vídeňských „Singspielhallen“ českou zpěvní a hereckou besedu. Na malém přenosném jevišti provozovati se budou písně, čtverozpěvy, žertovné kuplety, sólové scény a

žertovné výjevy, humoristické přednášky a pod. „Svobodova beseda“ otevřena bude ještě tento měsíc na Střeleckém ostrově. Pak dávatí bude představení střídavě na Střeleckém ostrově a „u Jerusaléma,“ později i v jiných větších salonech Pražských.

— Seznam českých herců, kteří u Plzeňského divadla engažováni jsou, jest: Režisér pan Pokorný; pro úlohy hrdin pan Braun, pro mladistvé milovníky pp. Daliba, Jaich a Kastner. Komiky pp. Kochanský, Svoboda a Mošna. Pro úlohy charakterní pp. Hodan a Bárta; pro epizody p. Seifert. Z dám jsou engažovány: Slečna Bittermannova a paní Jelínková pro první milovnice; sleč. Slavinská pro tragické úlohy; slečny Staussova a Riesova co lokální zpěvačky; sleč. Hlaváčková pro naivní obor; sleč. Betkova pro obor tragický.

— Konkurs. Úmrtím pana Jana Hudce uprázdnilo se místo učitele hudby a ředitele hudby kostelní v král. městě Berouně, s kterýmžto místem spojeno jest 327 zl. r. č. příjmů z nadace, 3 sáhy $\frac{5}{8}$ měkkého dříví i s dovozem pro školu. plat od hudebních žáků a štóla za pohřby, která roku 1862 288 zl. r. č. čistého příjmu vynesla. Povinnosti učitele hudby a ředitele hudby kostelní jsou denně mimo čtvrtku 4 hodiny v hudbě a zpěvu vyučovati, při všech obřadech kostelních zpěv a hudbu řídit i varhany hráti. Kdo by o toto místo ucházeti se chtěl, nechť se vykáže, že dobře se zná v hraní varhan, zpěvu, houslí a jiných hudebních nástrojích, svou patričnými vysvědčeními opatřenou žádost do 4. října b. r. u městské rady v Berouně zadá a pak 5. října b. r. ráno o 9. hod. k zkoušce se dostaví. Bližší zprávy a výminky lze v obyčejných úředních hodinách na městské radě v Berouně nahlédnnuti. V Berouně dne 3. září 1863. Seydl, měšťanosta.

— „Posel z Prahy,“ kalendář historický a politický na přestupný rok 1864 vyšel právě nákladem I. L. Kobra v Praze i s premií, obsahující pěkný obraz, na němž se podobizna K. Havlíčka, jeho matky, jeho manželky, jeho dcery Zdenky a krajiny k němu se vztahující nacházejí. Kalendář vyniká hojností historických, biografických i praktických článků, a nepochybujeme, že hojného účastenství dosáhne.

Hudební literatura. Nákladem obchodnictví v musikálich Šálka a Wetzlera vyšel právě druhý svazek theoreticko-praktické školy pro piano s užitím národních písní od slovutného našeho Jos. Leop. Zvonaře. Až dosaváde neměli páni učitelové hudby žádné české klavírní školy, která by jako tato původností, samostatností a důkladným spracováním vynikala. Školy pro piano, které v českém jazyku vyšly, jsou nazvíce překlady neb spracování německých škol a nevyhovují požadavkům. Za tou příčinou vítáme tento nový plod p. L. Zvonaře a činíme všechny pány učitele hudby naň pozorný. Tímtež nákladem vyšlo 8 maloruských písní, pro čtverozpěv sestavil Fr. Černý, prof. na konservatoriu Petrohradském. O písních maloruských národních koluje jen jediný hlas, že jsou libezné a utěšené, a to dosvědčuje i těchto 8 písní. Sestavení je velmi dobré; neboť střídají se zde písně vážné s písněmi veselými. Vedení hlasů je přiměřené a ráz písní není nikdy setřen, tak že charakteristika jejich všude patrná a jasná jest. Zpěv. spolkům budou čtverohlasé písně velmi vítány. — Hudebního slovníku od V. V. Mareše vyšel sešit druhý, jenž sahá až k jmenu Kuchař. Přejeme tomuto podniknutí hojného zdaru; neboť jest prvním to pokusem v oboru tomto.

Listárna.

Pánům hudebníkům. V naší redakci jsou 2 vyborné housle od proslulých mistrů zhotovené na prodej. Bližší zprávu písemně neb ústně.